

ועדת משמעת לפי סעיף 35 לחוק הפסיכולוגים התשל"ז 1977

ל' סיון תשע"ו
6.7.16

בעניין שבין :-

התובע:- מר יונתן ברג, עו"ד, ב"כ היועצת המשפטית למשרד הבריאות
(להלן "הקובל")

- נגד -

הנאשמת -

פסיכולוגית הרשומה בפנקס הפסיכולוגים,
(להלן "הנקבלת")
באמצעות ב"כ עו"ד משה פולק

החלטה בעניין אמצעי משמעת לפי פרק ה' לחוק הפסיכולוגים התשל"ז – 1977

הקובלנה

1. בתאריך 6.10.14 הוגשה קובלנה כנגד הנקבלת.
2. מכתב הקובלנה עולה כי הנקבלת, שהינה פסיכולוגית, טיפלה בשנת 2013 במטופלת ש' (להלן גם:- "המתלוננת") במשך כשלושה חודשים. המתלוננת הופנתה לנקבלת על ידי מכרה משותפת, עמיתה של הנקבלת.
3. בתאריך 19.3.14 קיבלה המתלוננת הודעת דואר אלקטרוני מהנקבלת, שיועדה להוריה של המתלוננת המתגוררים בארה"ב ונשלח בטעות למתלוננת, ההודעה עסקה בהסדרי תשלום עבור הטיפול במתלוננת עם הסיומת "ש' שלומה טוב".
4. המתלוננת לא ידעה כי הוריה הם אלה ששילמו עבור הטיפול. בתחילת הטיפול שאלה את הנקבלת למקור המימון והנקבלת ענתה כי מדובר "בתורמים המכירים בערך הטיפול הפסיכולוגי".
5. המתלוננת קיבלה מהנקבלת הודעה נוספת בה הודתה במעשיה והסבירה כי פעלה בשיפוט מוטעה.

6. כתב הקובלנה מיחס לנקבלת עבירות כדלקמן:-**התנהגות בדרך שאינה הולמת פסיכולוג**, כאמור בסעיף 33(1) לחוק הפסיכולוגים התשל"ז – 1977 (להלן

"החוק"), בכך שלא מסרה למטופלת את האמת בדבר מימון הטיפול, גילוי חוסר יכולת, חוסר אחריות או רשלנות חמורה במילוי תפקידה כפסיכולוגית כאמור בסעיף 33(3) לחוק בכך שהסתירה מהמטופלת את מקור התשלום ואף סברה כי התנהגה כראוי כאשר פנתה להוריה של המטופלת, והפרת סוד מקצועי כאמור בסעיף 7(א) לחוק בכך שמסרה להוריה של המטופלת דיווח על הטיפול.

הועדה

שר הבריאות מינה את הח"מ כועדת משמעת לפי הוראות סעיף 35 לחוק (להלן "הועדה").

החלטת ביניים

7. בתאריך 2.3.15 התכנסה הועדה לדון בכתב הקובלנה שהוגש. בהסכמת הצדדים הוגשו לוועדה המסמכים הבאים:-

- א. כתב תביעה בבית משפט לתביעות קטנות שהוגש על ידי המתלוננת נגד הנקבלת בשל מסכת העובדות המתוארות בקובלנה - סומן ת/1.
- ב. מכתבה של הנקבלת למתלוננת ממנו עולה כי הנקבלת שילמה את מלוא הסכום הנתבע -1000 ש"ח, והודעה על הסדר פשרה לבית המשפט בחתימת המתלוננת והנקבלת – סומנו ת/2.
- ג. תלונת המתלוננת לוועדת התלונות - סומנה ת/3.
- ד. תשובת הנקבלת לוועדת התלונות – סומנה ת/4.

8. במועד זה התבררו המחלוקות בין הצדדים, ב"כ הנקבלת ביקש ארכה כדי לשקול את צעדיו, לבקשת הנקבלת וב"כ, שמעה הועדה מהנקבלת על הרקע להגשת התלונה נגדה.

9. בתאריך 18.5.16 הודה ב"כ הנקבלת בשמה בכתב הקובלנה. הצדדים לא הסכימו ביניהם על אמצעי המשמעת שינקטו כלפי הנקבלת.

10. לאור הודאת הנקבלת, ניתנה החלטת הועדה כדלקמן:- "לאור הודאת ב"כ הנקבלת והנקבלת בעצמה בעובדות כתב הקובלנה ובעבירות העולות מעובדות אלה, אנו מוצאים את הנקבלת אשמה בעבירה של התנהגות שאינה הולמת פסיכולוג כאמור בסעיף 33(1) לחוק בכך שלא מסרה למטופלת את האמת בדבר מימון הטיפול, בעבירה של גילוי חוסר יכולת, חוסר אחריות או רשלנות חמורה במילוי תפקידה כפסיכולוגית כאמור בסעיף 33(3) לחוק בכך שהסתירה מהמטופלת את מקור התשלום ואף סברה כי נהגה כראוי כאשר פנתה להוריה של המטופלת, בכך שהפרה סוד מקצועי כאמור בסעיף 7(א) לחוק בכך שמסרה להוריה של המטופלת דיווח בדבר הטיפול".

טיעוני הצדדים לגבי אמצעי המשמעת

טיעוני הקובל – עו"ד ברג

11. בפתח טיעוניו עמד הקובל על הפגיעה בשני נושאים מרכזיים המצויים בליבת העיסוק בפסיכולוגיה:- הסודיות והאמון בין הפסיכולוג לבין המטופל. סעיף 7 לחוק הפסיכולוגים מגדיר את החובה המוטלת על פסיכולוג לשמור בסוד מידע על אדם שהגיע לפסיכולוג כתוצאה מעיסוקו המקצועי או בעקבותיו. האמון בין הפסיכולוג לבין המטופל מהווה יסוד לכל טיפול, הפרת האמון משמעותה פגיעה במטופל, היושרה הנדרשת מפסיכולוג בקשר הטיפול מטרחה לשמור על האמון, יושרה משמעותה גם גילוי מידע רלוונטי למטופל. הסתרתו של מידע רלוונטי מהווה פגיעה באמון זה.
12. הקובל הפנה לעקרונות אלה בקוד האתי של הפסיכולוגים בנושאי סודיות ופרטיות, לעקרון היושרה הנדרש בעיסוק בפסיכולוגיה ולחובה למסור מידע ללקוח. עוד הפנה הקובל לסעיף 5(6) לקוד האתי שכותרתו "נאמנויות כפולות":- **"נאמנות כפולה היא מצב שבו לפסיכולוג יש בנוסף לקשר המקצועי עם הלקוח גם קשרים או תפקידים מקצועיים אחרים הקשורים בעקיפין ללקוח, אשר עלולים להכניס לקשר המקצועי שיקולים זרים לטובת הלקוח... במצבים של נאמנות כפולה יבהיר הפסיכולוג לעצמו, ללקוח ולמוסד את מערכת המחויבויות הצפויה ואת הדרכים להתמודדות עם מצבי ניגוד האינטרסים, יבהיר את עמדתו ויאפשר ללקוח להחליט האם הוא רוצה בשירות או לא.**
13. מחויבותה של הנקבלת כלפי הורי המתלוננת התנגשה במחויבותה של הנקבלת כלפי המתלוננת, ומראש היה על הנקבלת לצפות את הבעייתיות שבהתנהלותה לאור הנאמנות הכפולה.
14. תפקיד הועדה כערכאה מקצועית הוא לתת הנחיות לציבור הפסיכולוגים ולציבור הנזקק לשירותם. תפקיד הועדה להתוות מסר חד משמעי שהתנהלותה של הנקבלת מהווה הפרה של עקרונות יסוד בעיסוק בפסיכולוגיה.
15. הקובל עתר להתליית רשיונה של הנקבלת לתקופה של חודש ימים, לדבריו התליית הרשיון תעביר מסר נכון וראוי לכל העוסקים במקצוע ולציבור הרחב הנזקק לשירותיהם.
16. הקובל עתר לפרסום החלטת הועדה בשל החשיבות הנודעת להטמעת הסטנדרטים המקצועיים הראויים, הדגשת המותר והאסור, לא רק לציבור הפסיכולוגים, אלא גם למטופלים ומטופלות למען ידעו וישמרו.
17. עו"ד ברג עתר לפרסום שם הנקבלת לאור מטרת המחוקק בתיקון מס' 7 לחוק הפסיכולוגים מיום 4.12.14, אף שהקובלנה הוגשה לפני תיקון החוק. לטענתו, אין לבחון את הוראת החוק כאמצעי משמעת אלא לראותה כהצהרה על זכות הציבור למידע. מכאן שניתן להחיל את רוח התיקון ומטרתו גם לגבי קובלנות שהוגשו טרם כניסת התיקון לתוקף. האינטרס הציבורי בפרסום שם הנקבלת הינו הגנה על הציבור. זכות הציבור לדעת על עברו המשמעותי של פסיכולוג אליו הוא פונה ולשקול אם לפנות אליו. יש בפרסום השם ובמודעות המטופלים לעברו של הפסיכולוג כדי להגן עליהם מחד וכדי להרתיע את הפסיכולוג מהישנות המעשים מאידך.

טיעוני ב"כ הנקבלת

18. הנקבלת בת 65, אם לארבעה ילדים וסבתא לתשעה נכדים, עוסקת בפסיכולוגיה עשרות שנים, ללא כל עבר משמעותי. האירועים נשוא התלונה הינם מעידה חד פעמית ותוצאה של טעות בשיקול דעת. מרגע שנודע לה על התקלה והפגיעה במתלוננת, הודתה בפניה, לקחה אחריות וניסתה לפעול לתיקון המצב. גם בתביעה שהוגשה נגדה על ידי המתלוננת שילמה את סכום התביעה כדי לחסוך את המחלוקת בבית משפט. גם בפני ועדת התלונות וועדת המשמעת הודתה הנקבלת באחריותה ובטעות בשיקול הדעת שהפעילה.
19. אין מקום לנקוט באמצעי משמעת כה מחמיר של התליית הרשיון. התליית רשיון תפגע בפרנסתה, בלקוחותיה התלויים בה. הנקבלת הפנימה את הטעויות שעשתה ואין צורך להתלות את רשיונה כדי להעביר לה מסר.
20. יש לבחון את עובדות האירוע – הפרת הסודיות היתה כלפי הוריה של המתלוננת בלבד, הם לא קיבלו דיווח על הטיפול ותכנון, המידע שנמסר היה כללי – תדירות הטיפול והעובדה שהמתלוננת מטופלת. הנקבלת התלבטה אם לקבל את המתלוננת לטיפול אולם שוכנעה לאור נחיצות הטיפול ודחיפותו. הנקבלת חששה שאם תחשוף בפני המתלוננת את האמת בדבר מקורות המימון, המתלוננת תנתק את הקשר ותימנע מטיפול. ואכן, הטיפול היטיב עם המתלוננת ונשא תוצאות חיוביות כבר בראשיתו.
21. לגבי פרסום החלטת הוועדה ושם הנקבלת הפנה עו"ד פולק להבדלים בין הוראת החוק ערב תיקונו, שהותירה שיקול דעת רחב לועדת המשמעת אם לפרסם את ההחלטה ושם הפסיכולוג לעומת החוק לאחר התיקון המורה לועדת המשמעת לפרסם את ההחלטה ואת שם הפסיכולוג אלא אם כן קיימים נימוקים מיוחדים. ב"כ הנקבלת ביקש להקיש מכלל התחולה הרטרואקטיבית בדיני עונשין, דהיינו, חוק שתוקן, לא יוחל באופן רטרואקטיבי על הליכים תלויים ועומדים אם יש בתיקון כדי להחמיר עם הנאשם.
22. לדבריו, אף שסעיף 46 אינו מצוי בפרק של אמצעי משמעת, לא ניתן להתעלם מפגיעה הנלווית לפרסום שמו של פסיכולוג. לשיקול זה יש להוסיף גם את העובדה שהעבירות שעברה הנקבלת אינן מהחמורות בעבירות המשמעת, ולכן אין להוסיף על אמצעי המשמעת שינקטו נגד הנקבלת גם את פרסום שמה, שיגרור תוצאה חמורה עשרות מונים מהעבירות שעברה.

דברי הנקבלת

23. לבקשת ב"כ, הסבירה הנקבלת לועדה את דרכי התקשרותה עם הנקבלת, פירטה את מצוקתה ונזקקותה לטיפול שהיו המניע העיקרי להחלטתה לקבלה לטיפול, על אף הקושי שנוצר לאור מעורבות הוריה. הנקבלת סיפרה את גירסתה כבר בישיבה שהתקיימה ביום 2.3.15 והרחיבה גם בישיבה שהתקיימה ביום 18/5/16, דבריה נאמרו באנגלית ומובאים להלן בתמצית ובתרגום חופשי (הערה: - נמנענו מהבאת דברים שיש בהם כדי לפגוע בפרטיות המתלוננת או לזהותה והם יובאו באופן כללי בלבד ז.ג.).

24. הנקבלת עלתה ארצה מארה"ב בשנות השמונים, מתגוררת ביישוב קהילתי המתאפיין באוכלוסיה ממוצא אנגלו-סקסי. בארה"ב עסקה בפסיכולוגיה כשהיא מחזיקה בתארים אקדמיים ומקצועיים בדרגת ההכשרה הגבוהה ביותר (תואר שני ושלישי מאוניברסיטת מסצ'וסטס). בהגיעה ארצה, מטופלת בארבעה ילדים קטנים, לא הצליחה להשלים את ההכשרה הנדרשת לתואר מומחה והחלה לעבוד באופן פרטי במתן טיפול פסיכולוגי לפונים אליה, רובם עולים דוברי אנגלית.
25. לעבודתה מקום מרכזי בחייה, יש לה הרבה מטופלים להם עזרה וממשיכה לעזור. לקוחות מרוצים מפנים אליה גם מכרים שלהם, וכך גדל מעגל הלקוחות.
26. ש' הופנתה אליה דרך מכרה משותפת, שתיארה בפניה תמונה קודרת לגבי מצבה של ש' והנקבלת שוכנעה שהטיפול דחוף וחיוני ביותר. מלכתחילה סוכם כי עמותה תישא בעלות הטיפול, אולם כבר לפני הפגישה הראשונה עם ש' התברר כי מימון הטיפול לא יבוא מהעמותה אלא מהוריה של ש'. הנקבלת הבהירה להורים כי לא יקבלו מידע על הטיפול, וחשבה שבכך היא מגנה על ש' מחשיפת המידע.
27. הנקבלת דרשה מש' להשתתף בעלות הטיפול בסכום של 50 ש"ח למפגש, כדי ליצור מחויבות שלה לטיפול.
28. בפגישה הראשונה עם המתלוננת התרשמה הנקבלת מהריחוק שלה מהוריה ומכעסה עליהם, לכן גם שיקרה למתלוננת ואמרה שהעמותה נושאת בעלות הטיפול. הנקבלת הבינה שש' לא תסכים לטיפול אם תדע שמשפחתה מממנת אותו. הנקבלת הסכימה להסדר התשלום בידיעה שזוהי הדרך היחידה להבטיח שהמתלוננת תקבל טיפול. גם במהלכו התלבטה אם לספר לש' על מקורות המימון אולם חששה שש' תפסיק את הטיפול שהיטיב עמה. הנקבלת התכוונה לחשוף את מעורבות ההורים בהדרגה והעריכה שזהו שלב מוקדם מידי.
29. לשאלות חברי הועדה מדוע לא הועבר הכסף דרך העמותה או דרך קרוב משפחה, השיבה כי היא לא בטוחה שקיימת עמותה, וכי ההורים רצו להמנע מהמבוכה שבחשיפת פרטים על בתם לבני המשפחה.
30. אמה של המתלוננת שתכננה להגיע לארץ, ביקשה להפגש במהלך ביקורה עם הנקבלת. הנקבלת סירבה להפגש עמה ללא אישורה של ש'. הנקבלת הציעה לש' לשתף את אמה באחד המפגשים והמתלוננת סירבה לכך בתוקף.
31. כבר במהלך הטיפול ניכרו סימנים להצלחתו – ש' מצאה מקום עבודה מסודר בתחום הכשרתה המקצועית, האם הגיעה לארץ ולאחר נתק ממושך היה מפגש מרגש בין האם לבין ש'.
32. מציאת מקום עבודה קבוע היווה לדברי הנקבלת פריצת דרך בטיפול. לעובדה זו היו השלכות חיוביות גם על תחומים אחרים – כגון מקום מגורים, זניחת תוכניות קודמות ונטילת אחריות על כל תחומי חייה. אחרי הוצאה כספית ניכרת של הוריה של ש' (שאינם משופעים באמצעים), רצתה רק שידעו שכספם שימש למטרה ראויה והושגו תוצאות ולכן גם כתבה להורים "S' is fine" הודעה זו, יחד עם דרישת תשלום, הגיעה לידיה של ש' בטעות. הנקבלת הסבירה כי סברה שזוהי אמירה מעורפלת דיה שאין בה כדי לפגוע בחסיון, אם כי בדיעבד היא מבינה כי טעתה.
33. הנקבלת הביעה צער רב על הפגיעה בש'. לדבריה עשתה כל שאפשר כדי לעזור לה וסבורה כי ש' מודעת לכך, בצד הכעס על הנקבלת שהסתירה את מעורבות

הוריה בטיפול. הנקבלת מיהרה להתנצל בפניה, ניסתה לישר את ההדורים והזמינה אותה לשיחה, ללא תוצאות, היא אף מיהרה לשלם את סכום התביעה כדי למנוע מחלוקות נוספות.

34. הנקבלת ביקשה מהועדה להמנע משלילת רשיונה כיוון שהמשמעות היא פגיעה במטופליה. יחד עם זאת חזרה והבהירה כי תכבד את החלטת הועדה.

אמצעי המשמעת – דיון והחלטה

35. כנגד הנקבלת הוגשה תלונה לועדת התלונות ע"י המתלוננת ש' (1/ת), בתלונתה כותבת המתלוננת "לאחר שלושה חודשים בטיפול של הפסיכולוגית הנ"ל נודע לי שהיא גובה תשלומים לפגישות שלה אתי מההורים שלי בארה"ב. מעולם לא ידעתי על קשר בין הפסיכולוגית להורי, לא אישרתי שום סידור כזה ומעולם לא אישרתי גילוי מידע על המצאי בטיפול פסיכולוגי, לא להורים שלי ולא לאף גורם אחר. הפסיכולוגית הציעה לי טיפול מסובסד אבל הסתירה בכוונה שמקור הסבסוד הוא ההורים שלי, בידיעה מלאה שלו ידעתי לא הייתי מסכימה לטיפול איתה".

36. בתמצית התלונה מפרטת המתלוננת "תמצית התלונה היא הפרת סודיות מקצועית... הסתרת נאמנות כפולה... וגרימת עגמת נפש מצוקה רגשית והחמרה בקונפליקטים המשפחתיים כתוצאה מהמעשים האלה", אין לנו ספק שהמתלוננת המעיטה בתאור מצוקתה.

37. בתשובתה לועדת התלונות (4/ת) ובדבריה בפני הועדה, תיארה הנקבלת את הפניה אליה, באמצעות מכרה משותפת, שביקשה ממנה לטפל במתלוננת והטיפול יומן על ידי עמותה שבאחריותה, תוך שהמתלוננת תישא בעלות סמלית של 50 ש"ח למפגש. המכרה תיארה את מצבה של המתלוננת כמחייב התערבות מיידית, ולאור מצבה זה הסכימה הנקבלת להצעה. למחרת, לאחר שהמתלוננת יצרה עמה קשר ונקבעה פגישה, נודע לנקבלת כי העמותה לא תממן את הטיפול אולם יתכן שקרובי משפחה של המתלוננת יממנו את הטיפול. באותו יום התקבלה הודעת דואר אלקטרוני מאמה של המתלוננת לפי היא ואביה של המתלוננת ישאו בעלות הטיפול. הנקבלת ענתה לה "ההתכתבות שלי איתך תצטרך להיות מוגבלת לנושאים הכספיים. אני כמובן אודיע לך האם אני רואה התקדמות בעבודה הטיפולית, מפני שיש לך זכות לדעת שכספך מופנה לשימוש טוב. אולם לא אשוחח על תוכן המפגשים מבלי לקבל אישור מפורש מש' ". דבריה אלה של הנקבלת הינם הבסיס לנאמנות הכפולה אותה יצרה בהתחייבותה כלפי האם מבלי לשתף בכך את המטופלת. התשלום עבור הטיפול יצר מחויבות של הנקבלת כלפי ההורים – שידעו שכספם משמש למטרה טובה. מלכתחילה נאמנותה של הנקבלת כפסיכולוגית חייבת להיות נתונה למטופלת ולה בלבד. נאמנות זו מחייבת בין היתר גילוי מידע רלוונטי למטופל, במיוחד מידע המצוי בליבת הטיפול.

38. עוד מתארת הנקבלת בת/4 כי מששאלה המתלוננת על התשלום עבור הטיפול, אמרה לה הנקבלת כי יתרת עלות הטיפול, מעבר לסכום שתשלם, יומן על ידי תורמים שלא יקבלו מידע על תהליך הטיפול, למעט תאריכי המפגשים.

39. לדברי הנקבלת בת/4 בתאריך 19/3/14 נשלחה בטעות הודעת דואר אלקטרוני לש' במקום לאמה בנוגע לתשלום. בתגובתה מציינת הנקבלת בגילוי לב כי הגילוי שההורים משלמים עבור הטיפול זיעזעה את המתלוננת והיא כעסה. הנקבלת עשתה מאמץ לפייס אותה, לזמן אותה לשיחה ולנסות לקדם את הטיפול על ידי הפיכת האירוע לחלק מהטיפול אולם המתלוננת דחתה את פניותיה.
40. הן בת/4 והן בדבריה בפני הועדה הדגישה הנקבלת כי לא שיתפה את הורי המתלוננת במידע מהטיפול. הטיפול הניב תוצאות חיוביות ותוך זמן קצר היא התקדמה, היו הצלחות שניתנות לזיהוי לקראת הגשמת מטרותיה, לרבות מציאת מקום עבודה קבוע בתחום המקצועי בו הוכשרה ונטילת אחריות על חייה. המידע שהתכוונה למסור נועד להרגיע את ההורים הדואגים שמימנו את הטיפול במסירות, והנקבלת הודתה כי ללא ספק טעתה בשיקולה זה.
41. חשיפת מעורבות הוריה, באקראי, בהודעת דואר אלקטרוני שנשלחה אליה בטעות, מצאה את המתלוננת כואבת, מאוכזבת, מופתעת, ללא הכנה וללא תמיכה מקצועית. מידע זה, אילו נמסר למתלוננת בתחילת הטיפול, בצורה יזומה ומבוקרת על ידי הנקבלת, יתכן והיה נתקל בהתנגדותה לטיפול אולם מותר למתלוננת את חופש הבחירה.
42. לנקבלת היתה הזדמנות נוספת לחשוף בפני המתלוננת את המידע, בסמוך להגעת האם ארצה ולקראת הפגישה של המתלוננת עם אמה. הזדמנות נוספת נקרתה בפניה כשנודע לה מהמתלוננת על המפגש המרגש עם האם. גם כאן, העדיפה הנקבלת להמשיך ולהסתיר את המידע מהמתלוננת מתוך חשש שתפסיק את הטיפול.
43. בגישתה הפטרונית של הנקבלת כלפי המטופלת, התעלמה הנקבלת מרצונה המפורש של המטופלת ומזכותה לבחור אם לקבל טיפול אם לאו. גם אם היתה המתלוננת מסרבת להמשיך בטיפול – ניתן היה להפנותה לקבלת טיפול בקהילה ולא להפר את הוראות החוק ואת מחויבותה כלפי המטופלת.
44. ניתן רק לשער את הנזק שנגרם למתלוננת מחשיפת מעורבות הוריה בטיפול, באקראי, בשלב כה מתקדם, לאחר שנתנה אמון בנקבלת, התמידה בטיפול, החלה לעבוד בצורה מסודרת והסכימה להפגש עם אמה, ומצבה הנפשי השתפר. כעולה מתלוננתה של המתלוננת, גם מערכת היחסים הטעונה בתוך המשפחה ניזוקה קשות.
45. הנקבלת התכוונה, ללא ספק, להיטיב עם המתלוננת ומשום כך נטלה לעצמה את החירות לשקר למטופלת לגבי מקורות המימון, הכניסה את עצמה למערכת נאמנות כפולה וחשפה מידע על הטיפול, תדירותו, מועדיו ומצבה של המתלוננת, תוך התעלמות מהוראות החוק ומהעובדה שיחסיה הטעונים של ש' עם הוריה הינם בליבת הטיפול.
46. הנקבלת התעלמה מחובתה המעוגנת בחוקה הטיפולית לחשוף בפני המטופלת את מלוא המידע. גם אם חששה לחשוף זאת בפגישה הראשונה, ובכך טעתה ללא ספק, עדיין, לאחר בניית יחסי אמון ולאחר שהמתלוננת למדה להכיר בחשיבותו ויתרונותיו של הטיפול, היה מקום לעדכן אותה, בצורה מבוקרת ואחראית.

47. בספר סוגיות אתיות במקצועות הטיפול והיעוץ המשפטי", (2007), בפרק 7 שכותרתו "סודיות" נכתב ע"י ד"ר יהודית אכמון (בעמ' 145): - "החשיבות הרבה שניתנת לשמירה על סודיות נובעת מהעקרונות האתיים של כיבוד האוטונומיה של הלקוח, זכותו לפרטיות וזכותו לנאמנות של איש המקצוע, וכן מהעקרונות הרפואיים של עשיית הטוב והימנעות מגרימת נזק... כיבוד "האוטונומיה" והזכות ל"פרטיות" כולל הכרה בכך שלכל אדם זכות להחליט למי תהיה גישה למידע אישי על אודותיו. בכך הפרטיות היא מרכיב מרכזי של האינדיווידואליות ושל תחושת העצמיות שהן עצמן נושאים מרכזיים בתחומי בריאות הנפש בכלל ובטיפול בפרט. פגיעה בסודיות ללא הסכמת הלקוח משמעותה חוסר התיחסות לכבודו של האדם ומתן הזדמנות לפלוש לפרטיות שלו. הציפיה של אדם שלא תהיה חזירה לתחומים מסוימים בחייו ללא הסכמתו כוללת לא רק את התכנים והנושאים עליהם דובר בסיטואציה הטיפולית-מקצועית, אלא גם כל מידע אחר על אודותיו שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות, לרבות עצם פנייתו לקבל עזרה מקצועית (ויצטום, מרגולין, לוי וקרן, 1994).

48. שם, בפרק 10 שכותרתו "החווה המקצועי" נכתב ע"י ד"ר גבריאל וייל (בעמ' 195): - "המסגרת של חווה מקצועי צריכה לכלול את המרכיבים שיאפשרו ללקוח להיות בעמדה חזקה יותר, עמדה של שותף מחליט וקובע, אוטונומיה ומציאותי יותר. לכן המרכיבים האלה חיוניים ביותר מבחינה מקצועית ומרכזיים מבחינה אתית... כמו כן הם מאפשרים ללקוח... לחוש יותר שליטה במצב ופחות חרדות".... החווה המקצועי צריך לעזור בהפגת החרדות הראשוניות של המפגש על ידי הבהרה, ארגון, מתן אוריינטציה ובניית קשר של אמון בין איש המקצוע ללקוח, אמון שהוא הגרעין האתי של כל התערבות ופעילות מקצועית בתחום בריאות הנפש".

49. הנקבלת כשלה ביחסיה עם המטופלת משלב ההיכרות ועד שלב החשיפה. הנקבלת רכשה את אמונה של המטופלת על סמך מצג שקרי, עירבה את הוריה בטיפול, נקלעה לנאמנות כפולה אותה לא השכילה לזהות, נמנעה מחשיפת המידע למטופלת בשלבים שונים בהם ניתן היה לרכך את התוצאה. עקב מחדליה אלה המידע הגיע למטופלת באקראי, כשהיא חשופה וללא תמיכה ואת עוצמת רגשותיה והנזק שנגרם לה ניתן רק לשער.

50. לאור כל האמור לעיל, אנו מקבלים את עמדת התובע ומטילים על הנקבלת עונש של התליית רשיונה לתקופה של חודש ימים החל מיום 1.9.16, אם לא יוגש ערעור על החלטתנו.

בשולי ההחלטה

51. בשולי החלטתנו לא נוכל להמנע מלהצביע על תופעה שהטרידה אותנו מאוד במהלך הדיון בתיק זה. הנקבלת עלתה ארצה בשנות השמונים, ועוסקת עשרות שנים במתן טיפול פסיכולוגי בקליניקה פרטית (ללא קבלת הדרכה) מבלי שעברה את התהליכים הנדרשים לקבלת מעמד של פסיכולוגית קלינית מומחית, מבלי שעמדה בבחינות התמחות או לחילופין קיבלה הכרה של הועדה המקצועית במעמד של מומחה. לכאורה מדובר בעבירה על סעיף 2(ב) לחוק הפסיכולוגים התשל"ז – 1977. הנקבלת מתקשה בעברית לא קראה לדבריה את חוק הפסיכולוגים, את הקוד האתי, את תקנות הפסיכולוגים ואף לא ידעה על קיומם. בגילוי לב סיפרה לועדה כי מאז עלותה ארצה היא חיה במעין בועה חברתית ומקצועית. מאז ועד היום לא התעדכנה בספרות המקצועית הענפה, לא השתתפה בהשתלמויות מקצועיות ולא הרחיבה את ידיעותיה, מעבר לאלה שרכשה לפני עלייתה.
52. אנו סבורים שמדובר בתופעה מדאיגה שהובילה ללא מעט טעויות בשיקול דעתה של הנקבלת בתיק זה. להערכתנו, התופעה מאפיינת ככל הנראה עולים נוספים (שאנו מברכים על הגעתם), שנרשמו בפנקס הפסיכולוגים ועובדים באופן דומה מבלי שעמדו בדרישות החוק.
53. אנו קוראים לפסיכולוגית הראשית במשרד הבריאות, למועצת הפסיכולוגים ולוועדות המקצועיות, לתת דעתם לעניין זה ולמצוא דרך שתאפשר השתלבות מתאימה של פסיכולוגים עולים תוך עמידה על קריטריונים מקצועיים הולמים ומניעת מצב שבו ישנה אי עמידה נרחבת בהוראות החוק.
54. למען הסר ספק, דברינו הובאו בשולי ההחלטה בבחינת למעלה מן הצורך. הנקבלת לא עמדה לדין בעבירות אלה ואלה לא נשקלו על ידינו במסגרת הדיון בעניינה וזאת לאור הצהרת הקובל כי אין בדעתו ליחס לנקבלת עבירות אלה.

פרסום ההחלטה

- א. ביום 4.12.14 תוקן סעיף 46 לחוק (חוק הפסיכולוגים (תיקון מס' 7) התשע"ה 2014 ס"ח 3479): "(א)(1) **מצאה ועדת המשמעת כי פסיכולוג עבר עבירת משמעת והחלטתה הפכה סופית, יעמיד המנהל את דבר החלטת ועדת המשמעת בציון שם הפסיכולוג, ותוך עילום שם המטופל הנוגע בדבר או המתלונן, והשמטת פרטים שיש בהם כדי לזהותו, לעיון הציבור באתר האינטרנט של משרד הבריאות ובכל דרך נוספת שיורה ויאפשר למעוניינים בכך לקבל העתק ממנה, והכל אלא אם כן הורתה וועדת המשמעת אחרת, מטעמים מיוחדים שירשמו על ידה.**
- ב. סעיף 46(א) בנוסחו הקודם העניק לוועדת המשמעת שיקול דעת רחב לענין פרסום החלטותיה והפרטים שיכללו בפרסום לאחר ששמעה את התובע ואת הפסיכולוג. בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר כי מטרת התיקון הינה להגביר את השקיפות ולהביא לידיעת הציבור את המקרים המובאים לשפיטה משמעתית ואת ההכרעה בהם (ה"ח 575 מיום 5.11.14).
- ג. אמור מעתה, הכלל הוא כי החלטות הועדה בציון שם הפסיכולוג יפורסמו, אלא אם כן הורתה הועדה אחרת מטעמים מיוחדים שירשמו על ידה.

ד. חזקה עלינו מצוות המחוקק להגביר את השקיפות ואת המידע בכל הנוגע להחלטות הועדה. אנו אף סבורים שלפרסום החלטות הועדה יש ערך מנחה ומרתיע, במיוחד בכל הנוגע לנושאים שנדונו בפנינו במסגרת קובלנה זו ומשום כך אנו מורים על פרסום ההחלטה.

ה. באשר לפרסום שמה של הנקבלת – סברנו כי בנסיבות חריגות של מקרה זה אין מקום לפרסם את שמה וזאת מהטעמים הבאים: אין ספק כי פרסום שמו של פסיכולוג כמי שהורשע בהליך משמעתי גורם לו נזק מקצועי רב. כתב הקובלנה הוגש לפני כניסת התיקון לחוק לתוקף, ולאור הפגיעה הצפויה מפרסום שמה אין להחמיר עם הנקבלת בפרסום שמה. סברנו כי ממילא עובדת התליית רשיונה תפורסם באתר משרד הבריאות באופן גלוי ופומבי במשך כל תקופת ההתליה.

סיכום

על פי סמכותנו לפי סעיף 43(4) לחוק, אנו מורים על התליית רישומה של הנקבלת בפנקס לתקופה של חודש ימים.

בהתאם לאמור בסעיף 46(א) לחוק, אנו מורים על פרסום החלטתנו זו, לעיון הציבור, באתר האינטרנט של משרד הבריאות ובכתב העת "פסיכו אקטואליה". ההחלטה תפורסם בעילום שם הנקבלת ועילום שם המתלוננת וכל פרט מזהה לגביה (שאינם מופיעים בהחלטתנו).

עותק מהחלטה זו יועבר לפסיכולוגית הראשית במשרד הבריאות ולמועצת הפסיכולוגים.

הפרסום מיום התליית רשיונה של הנקבלת דהיינו מיום 1.9.16 אם לא יוגש ערעור על החלטתנו זו.

זמירה גולדנר, ע"ד
מ.ר. 10757

ד"ר גבריאל וייל
פסיכולוג קליני וחינוכי בכיר
חבר ועדה

מר רענן ירמר
פסיכולוג קליני בכיר
חבר ועדה

זמירה גולדנר, ע"ד
יו"ר הועדה